

Redselsdøgn på Lindsø

I tre dager og to netter var Schjoldager-søstrene hos tyskerne på Lindsø. Utenfor raste krigen. Nordmennene gikk hardt på de tyske fallskjermjegerne som hadde forskanset seg i Dovrebygda.

— Vi sivile som var på Lindsø, har absolutt ingenting å si på behandlingen vi fikk. Men selv om de tyske soldatene oppførte seg eksemplarisk mot oss, var det jo krig og ingen hyggelig opplevelse.

Anne Schjoldager Rostad og Ragnhild Schjoldager Nilssveen satt hos tyskerne på Lindsø fra 15. til 19. april.

Krigen for 50 år siden

Av Kristian Høsar

Fly nordover

— Vi var hjemme i Skogum da vi så flyene komme nordover om kvelden 14. april. Vi visste ikke hva som skjedde; vi visste ikke at fallskjermjegere var ombord.

«Det blir sagt at de har sluppet ned folk», fikk vi høre.

Utpå mandagen den 15., dagen etter slippet, sa mannen på Landheim at de tenkte å evakuere. Vi syntes også det ble utrygt å være hjemme. Utpå etfarsida dro vi opp til Sigurd Lindsø, søkenbarnet vårt på Søre Lindsø, forteller de to.

Lindsø-gårdene ligger høyt oppe i bygda på østsiden av dalen.

— Vi rusket med oss litt mat og klær i farten, pengene vi hadde og vel noen verdisaker, alt pakket i en liten koffert.

Til sammen var vi ni personer på Lindsø, Sigurd og kona Anna med to barn, Esther og Arve, mor til Sigurd, Anna, broren hans, Ole, og vi tre.

Den første natta var rolig. Vi så signalraketter bli skutt opp, og vi hørte skyting.

Tidlig neste morgen, tirsdag 16. april, sto fire tyskere utenfor vinduet.

Med pistol

— Vi husker ikke navnene på de første som kom, men jeg tror ikke nestkommanderende, fenrik Ernst Mössinger, var med. Senere fikk vi mye å gjøre med ham.

De banket på. Sigurd lukket opp. Tyskerne sto i døra, en av dem pekte med pistol; vi rygget naturlig tilbake. Vi oppfattet ikke så godt hva de sa, men jeg tror de spurte etter «bed», altså seng.

Ute så vi en stor flokk komme opp fra jernbanen; etter hvert ble hele gårdsplassen full.

En ble båret på en dør av norske soldater, det var sjefen, Oberleutnant Herberth Schmidt, på dette tidspunkt sterkt såret.

Schmidt ble plassert i øverste rommet i stuebygningen.

Et par soldater som kom inn i stua, var såret. En var skutt i hodet. Han ble lagt på gulvet. Esther og Ragnhild var med og opererte ham med bestehovtang.

To norske soldater hjalp også til; en av dem besvimte, han tålte vel ikke å se blod. Fenrik Mössinger var såret i øreflippen.

Karene var klissblaute. Vi kjente igjen tre sivile blant dem som kom til gårds, Håkon Uleklev, Ola Antonsen Hage og et telefonbud fra Otta.

De sårede ble plassert i stua, de andre på låven.

Tyskerne var sultne; de romsterte etter mat. På gårdene rundt fikk tak i en halv sekk med rugmjøl og kveitmjøl og spurte etter gjær. De ville ha oss til å bake.

Noe spekepølse fikk de også tak i.

Gikk i ett

— Vi husker lite fra den andre natta på Lindsø. Alt gikk så i ett. Jeg tror ikke vi sov et øyeblikk. Selvfølgelig var vi redde. Men vi var unge og sterke, led ikke noen overlast og beholdt motet, sier de to 50 år etterpå.

Onsdagen kom tyske fly, men de greide ikke å få ned forsyninger i første omgang. Tyskerne manglet desperat både mat, klær og ammunisjon.

For å varsle flygerne, spente de ut et hakekorsslag ved de to tyske gravene på oversiden av den gamle veien. Senere tente de også på høydotter for å markere hvor de var.

De første timene onsdag gikk rolig for seg; Sigurd, kona og ungene kom seg unna. Dermed var det fem sivilpersoner sammen med tyskerne inne i stuebygningen.

Mössinger spurte om Ragnhild hadde dyr hjemme. Hun svarte bekræftende, og fikk gå til Skogum for å stelle dem.

Mens Ragnhild var borte fra Lindsø, var den norske parlamentareren, fenrik Karsten Sveen fra Birli, innom.

— Sveen spurte om behandlingen vi fikk. Vi sa som sant var, at den var bra.

Situasjonen tilspisset seg. Skytingen fra de norske stillingene økte.

— Det var vel etter en fulltreffert at vi ble evakuert til steinfjøset på Nordre Lindsø, minnes søstrene. Mössinger tok imot Ragnhild da hun kom hjem fra fjøsstellet, og bad henne søke tilflukt i fjøset. Folkene fra

Øverst: Anne Schjoldager Rostad, Ragnhild Schjoldager Nilssveen og daværende fenrik Ernst Mössinger fotografert 50 år etter.

Nederst: Såret fallskjermjeger på jernbanelinjen på Dovre i april-dagene 1940.

Nordre Lindsø var alt der. Litt etter kom også de andre fra Søre etter inn bak de tykke murveggene.

— På et tidspunkt kom også major Alf Kjøs, men jeg kan ikke nøyaktig huske når, sier Ragnhild.

— Den siste natta på Lindsø var vi sammen med tyskerne i fjøset. Major Kjøs var for seg selv i et hjørne. Schmidt lå i forgangen og hadde med seg

pengekofferten som det siden har vært så mye snakk om. Til sammen var vi ti sivile i fjøset de siste timene.

Tyskerne laget skytestillinger i tre vinduer. Dyrene var vett-skremt av alt levet; det smalt jo kolossalt.

Slutt torsdag

Torsdag morgen den 16. var det slutt. Fallskjermjegerne greide ikke å holde ut lenger.

Vi husker godt situasjonen inne i steinfjøset, de tyske soldatene var også livredde. De bad Fadervår. Jeg så en ung soldat knele og be; han var skadet og ille tilredet.

En nordmann mistet livet, Einar Dahl fra Fåberg ble truffet av en norsk kule da han skulle hente vann. Det er også mulig en annen nordmann falt, en finnmåring, mener vi. Dessuten flere tyskere, vi husker ikke tall nøyaktig, men Mössinger har

senere opplyst at fire falt på Lindsø.

— Dermed var vi fri. «Krigen var over», sa major Kjøs. Det var tryggest å komme seg vekk. Rundt om lå usprengte granater. Vi tok avskjed med tyskerne. Mange av dem gråt.

— Det var ikke snakk overgrep mot oss sivilister. Det vet vi best, som var til stede, sier de to søstrene noe oppgitt over alt det feilaktige som er sagt og skrevet om hendelsene på Lindsø.